

Overweging Mattheus 3, 13-17 Doop van de Heer

Zondag 11 januari 2026

U kent de verhalen wel, die van zeer succesvolle directeuren of ondernemers die zich geregeld onder de medewerkers begeven. De deur van het kantoor staat altijd open. De baas loopt de werkvloer op, helpt mee, waar nodig, spreekt met de mensen en weet wat er leeft.

Een baas die je motiveert, die geïnteresseerd is in het wel en wee van de medewerker. Een baas die luistert, een baas die zijn of haar ego opzij zet en is als één van hen.

Een baas die letterlijk afdalt van het hoofdkantoor naar de werkvloer. Om te ervaren hoe het daar is, hoe het daar aan toegaat.

De baas is geen baas over zijn medewerkers, maar is dienaar van zijn medewerkers. Alleen dan gaat er gepresteerd worden. Alleen dan raakt men bevlogen.

Dienaar zijn. Daar draait het om in beide lezingen. Bij Mattheüs zien we bij de doop door Johannes het eerste openbare optreden van Jezus. Hij is volwassen, woont in Nazareth en gaat naar Johannes, naar de Jordaan om daar gedoopt te worden.

Johannes die zich kleedde met een ruwe mantel van kameelhaar met een leren gordel, en zich voedde met sprinkhanen en wilde honing, doopte mensen uit Jeruzalem en heel Juda in de Jordaan. En dit waren niet de mensen die in aanzien stonden, maar de eenvoudigen, de stillen, de verschoppelingen.

En dan komen de farizeeërs en de sadduceeën op de doop van Johannes af. Niet om zich te laten dopen maar wel toezien wat die arme drommels doen. En Johannes wijst hen snoeihard terecht: 'Gij addergebroed. Breng liever vruchten voort die tonen dat jullie tot inkeer zijn gekomen'.

De doop staat voor het afsluiten van het oude leven en begin van een nieuw leven. Als kind van God. Het roer omgooien en je zondig bestaan achter je laten. Vruchten van nieuw leven voortbrengen.

Jezus is de zoon van God, vrij van foute handelingen. Jezus hoeft helemaal niet gedoopt te worden. En toch wil Hij dat! Een zeer bewuste keuze. En wel door Johannes, die de minderen in de samenleving doopte!

Hij maakt de lange reis van Nazareth naar Judea, waar hij letterlijk afdalt naar de Jordaan.

En dan komt Hij bij Johannes. En Johannes reageert dan: 'Ik zou door U gedoopt moeten worden, en dan komt U naar mij?'

Jezus is zonder zonden. Waarom zou Hij gedoopt moeten worden? Waarom zou hij bekeerd moeten worden? Hij is veel belangrijker dan ik moet Johannes gedacht hebben. Is dit niet de omgekeerde wereld?

En dan zegt Jezus; 'Toch moet jij het doen, want zo dienen wij de gerechtigheid geheel en al in vervulling te brengen'.

En hier gebruikt Mattheüs het woord gerechtigheid, dat hij verderop vaker zal doen. Gerechtigheid in de betekenis van 'Ik ben echt niet meer of belangrijker dan die eenvoudige mensen'. Jezus laat hier zien wie hij ten diepste is. Dienaar zijn van de mens. Hij, de zoon van God, die buigt voor Johannes.

Dienaar zijn voor de eenvoudigen. Dienaar voor de verschoppelingen.

Over het dopen zelf schrijft Mattheüs niet, maar wij lezen: 'Zodra Jezus gedoopt was en uit het water omhoog kwam, opende de hemel zich voor hem.'

Jezus daalt eerst af in de Jordaan, laat zich vervolgens dopen, waarschijnlijk dat Hij 'kopje onder ging' in de rivier en dan komt Hij uit het water omhoog. Met dit symbool laat Jezus zien dat hij niet boven ons staat maar onder ons wil zijn en onder ons staat en dat Hij hiermee de dienaar kan zijn die vruchten voortbrengt.

Zoals de baas die uit zijn kantoor naar beneden komt. Zich onder de mensen begeeft, dan weet wat er speelt en er is voor de mensen. Een baas die door dienaar te zijn juist de leider wordt die mensen inspireert zodat ze met liefde en met passie het werk doen.

Of als de pelgrim wandelaar, die na weken alleen op pad, zijn of haar ego opzij zet, als het ware afdaalt van het hoofd naar het hart, daardoor onbevangen wordt naar de medemens, niet oordeelt, maar luistert en een veel gelukkiger mens wordt.

Om dienaar te worden moet je je ego opzij zetten. Dit is nodig om te groeien als mens.

En als het dopen gebeurd is, komt de bevestiging van God 'Dit is mijn geliefde Zoon, in Hem vind Ik vreugde.' En de Geest daalde op hem neer als een duif. We zien hier de drie-ene God: de vader, de zoon die tussen de mensen is en niet erboven, en de heilige Geest.

Onder en voor de mensen zijn.

In het boek over Pater Van Kilsdonk las ik passages dat hij 's avonds op Uilenstede in Amsterdam rondliep, en sprak met studenten die hij tegenkwam. De hele

studentenwereld kende hem. Hij schoof aan tafel bij studenten, ging gesprekken aan en nam de tijd als studenten met iets zaten.

Van Kilsdonk werd op handen gedragen en veel studenten hebben enorme geestelijke steun aan hem gehad. Hij verafschuwde de ambtsdragers in de kerk die zich alleen bezighielden met regeltjes en meer aan zichzelf dachten dan aan de schapen.

Laat dat nu de insteek zijn in het synodeproces dat paus Fransciscus heeft opgestart. Geen klerikale kerk, maar priesters en voorgangers die zich onder de gelovigen begeven, die luisteren, die naast de gelovigen staan en niet boven. Precies wat Jezus liet zien met zijn doop.

Pater Hans Koenen legde ooit het symbool van het kruisteken uit dat we dagelijks maken. Met de hand gaan we van ons hoofd omlaag naar de buik, en dan weer omhoog naar beide schouders.

En prachtig symbool om elke dag te denken aan de doop van de Heer. Hij daalde af, en kwam uit het water weer omhoog.

Symbool voor eerst dienaar worden en daardoor beter mens. Wat je als het ware weer doet opstijgen. Symbool voor je ego afleggen, jezelf open stellen en daardoor mooier mens te worden.

Laten we daaraan denken, elke keer als wij het kruisteken maken.

Amen.

Hans wilmink